

Korelacja i regresja liniowa

Statystyka i analiza danych 2017/2018

Jurek Błaszczński,
na podstawie slajdów Wojtka Kotłowskiego
13 maja 2018

- **Populacyjna:**

$$C(X, Y) = E[(X - \mu_X)(Y - \mu_Y)],$$

gdzie μ_X, μ_Y są średnimi zmiennych X i Y .

$C(X, Y)$ mierzy **zależność liniową** dwóch zmiennych losowych.

Szczególny przypadek: wariancja $D^2[X] = C(X, X)$.

- **Próbkowa** - dla zbioru n par $(X_1, Y_1), \dots, (X_n, Y_n)$:

$$s_{XY} = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})(Y_i - \bar{Y}).$$

- To unormowana kowariancja – **populacyjna**:

$$\rho(X, Y) = \frac{C(X, Y)}{D[X]D[Y]}, \quad \rho(X, Y) \in [-1, 1]$$

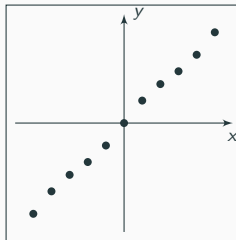
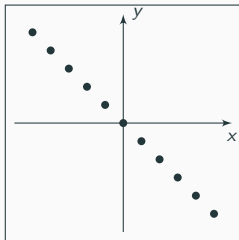
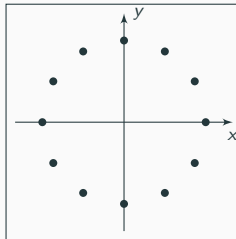
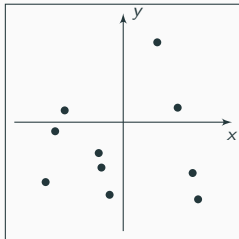
Jeśli X, Y – niezależne, to $\rho(X, Y) = 0$ (ale nie odwrotnie!)

- **Próbkowa** - dla zbioru n par $(X_1, Y_1), \dots, (X_n, Y_n)$:

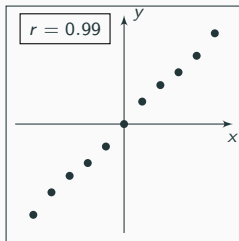
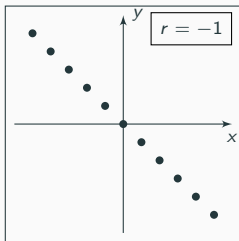
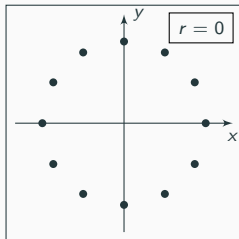
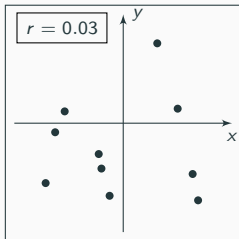
$$r = \frac{s_{XY}}{s_X s_Y} = \frac{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})(Y_i - \bar{Y})}{\sqrt{(\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2)(\sum_{i=1}^n (Y_i - \bar{Y})^2)}}$$

Zachodzi $r \in [-1, 1]$, wartości skrajne $\{-1, 1\}$ przyjmowane są **wtedy i tylko wtedy** gdy Y_i są funkcją liniową X_i (lub odwrotnie)

Przykłady korelacji

Przykłady korelacji

Test na istotność korelacji

- Układ hipotez:

najczęściej			
$H_0 :$	$\rho = 0$	$(\rho \geq 0)$	$(\rho \leq 0)$
$H_1 :$	$\rho \neq 0$	$\rho < 0$	$\rho > 0$

- Statystyka testowa:

$$T = \frac{r}{\sqrt{1-r^2}} \sqrt{n-2} \sim t(n-2)$$

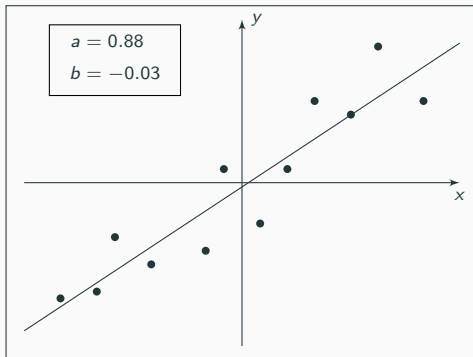
Wartość krytyczną (lub p -wartość) otrzymujemy z rozkładu t-Studenta z $n - 2$ stopniami swobody.

Regresja liniowa

Korelacja mierzy **siłę zależności liniowej**.

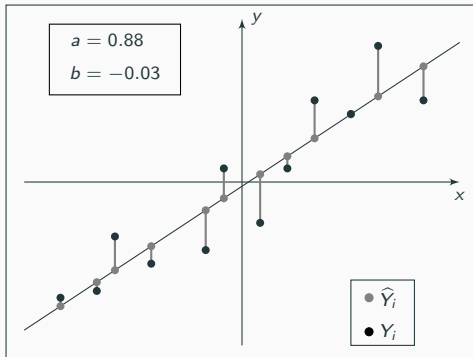
Regresja to wyznaczanie **współczynników zależności liniowej**:

Mając zbiór n punktów $(X_1, Y_1), \dots, (X_n, Y_n)$ wyznacz współczynniki a, b zależności liniowej $Y = aX + b$.

Metoda najmniejszych kwadratów

Dla każdego X_i błąd modelu liniowego to różnica między wartością odczytaną z prostej $\hat{Y}_i = aX_i + b$ a prawdziwą wartością Y_i :

Minimalizujemy **sumę kwadratów błędów**:

$$a, b \leftarrow \min_{a, b} \sum_{i=1}^n (Y_i - \hat{Y}_i)^2 = \sum_{i=1}^n (Y_i - aX_i - b)^2$$

$$L(a, b) = \sum_{i=1}^n (Y_i - aX_i - b)^2$$

Przyrównujemy pochodne cząstkowe do zera:

$$\frac{\partial L}{\partial b} = 0 \iff -\sum_{i=1}^n 2(Y_i - aX_i - b) = 0 \iff b = \bar{Y} - a\bar{X}$$

$$\begin{aligned} \frac{\partial L}{\partial a} = 0 &\iff -\sum_{i=1}^n 2(Y_i - aX_i - b)X_i = 0 \\ &\iff \sum_{i=1}^n (Y_i - \bar{Y})X_i = a \sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})X_i \\ &\iff \sum_{i=1}^n (Y_i - \bar{Y})(X_i - \bar{X}) = a \sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})(X_i - \bar{X}) \\ &\iff a = \frac{\sum_{i=1}^n (Y_i - \bar{Y})(X_i - \bar{X})}{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2} = \frac{s_{XY}}{s_X^2}. \end{aligned}$$

$$a = \frac{s_{XY}}{s_X^2} = r \frac{s_Y}{s_X}$$
$$b = \bar{Y} - a\bar{X}$$

- Linia regresji przechodzi przez punkt $(\bar{X}, \bar{Y})$
- Współczynnik kierunkowy a ma **ten sam znak** co współczynnik korelacji r .